

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber sextus Decretalium

Bonifatius <VIII., Papst>

[Basel], 10. Dez. 1477

De confessis

[urn:nbn:de:bsz:31-321569](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-321569)

de electōne litigabāt. et hīc beneficia iam erāt adepti.
Litigatur. expone vt dixi. s. c. pr.
Maliciose. s. fiebat isto mō litigabāt ostra me super
 bñficio meo cū ego nō possem ostra adūsariū me defendē
 renunciabā vt bñficiū ofereē alicui potēti q̄ litigantē in
 iuria et iure vexaret. **H**omōi. possessa. s. p̄ illū ceden
 tē vel decedentē cō
 tra quē litigabāt.
Confinita. vt si appa
 ruent illos ius ha
 bere nulla fiat ele
 ctio alias fiat electō
 v̄l presentatō post
 sniaz p̄ eos ad quos
 ptinet. et intelligo
 deē. istam cum illi q̄
 ostra illos cedentes
 p̄ decedentes litiga
 bāt ex eo litigabāt
 qz dicebāt illas dig
 tates l̄ beneficia ad
 se spectare. als nula
 fieri haberet dilato
 pone em̄ qz clericus
 ostra clericū agit pe
 tens ipm ab ecclia re
 moueri. qz et immo/
 fus vel ocubinari9
 moriē clericus accus
 sat9 lite pen. cedat vel decedat. nunquid per hoc impe
 dient illi ad q̄s electio vel presentatio ptinet eligere vel
 presentare. dic qz nō. qz statim illo cedente vel decedente
 finita est lis. et sic nō habet locū hec deē. que dicit expel
 tandū finē litis cum supstite. et crimina extinguunt mor
 te. xxij. di. quozundā cū suis ocor. si aut perit illū ab ec
 clia remoueri et illā sibi assignari quādicit ad se specta
 re tunc locum habet deē. ad hoc. s. de r. p. olim.

Presente. nota dīam esse inter collatōem electōz q̄ p̄
 sentatōz. qz s̄ tria h̄ ponunt p̄ diuers. h̄s s̄ exp̄sum q̄.
 de p̄ben. cuz m̄ illis s̄. cū aut. **I**nterere. puta q̄ eli
 gunt cedentē vel presentauerit vel otulerit vel forte qz
 expectabāt p̄mā vacaturā. et sic istud bñficiū vel ut
 cessione vel morte vacans sibi dicit deberi. l̄ files p̄one.
In illo statu. optia fuit. p̄uifio. et declarat q̄ nō. m̄
 no. et host. de iudi. qz w. ducebāt em̄ cām illi beneficia
 ti vsqz ad finē tpe snie cedebāt. subrogabant aduersarij
 q̄s optebat de nouo citari a iudiciū incipi. q̄ itez. p̄duce
 bāt cām vsqz ad oclusionē. et postea cedebāt. Itex. ve
 niebāt alij ad idē faciebāt. sic nō erat litū finis. et idē fi
 ebat o l̄ nouicns electis vel presentatis s̄ de illis hodie
 sublata ē dubitatō p̄ s̄ verba. et oē hoc nō dabat host.
 aliud remediū n̄ qz iterpellata sedes ap. sup h̄s. p̄uidēt
 et veritatē iqreret s̄ h̄ optimū darū ē remediū. vt i eo sta
 tu admittant rē. et sic erit finis litis. et ocordat ad hoc. s.
 e. li. de elec. vbi piculum. s̄. sane. et q̄. de excep. pia.

Tatuimus. circa positōnum materiā q̄ nō habēt
 bus practica9 noua et ignota videē scire dēs p̄i
 mo. qz positio s̄m gōf. ē dictum loco interrogatō
 nis positū vt qd̄ olim interrogatiue fiebat fiat hodie po
 situe. pone in terminis dicebat olim actor. querite domi
 ne iudex an sit heres. et ex qua parte. hodie dicitur pono
 te esse talis heredem. Item pono te heredem ex alle. sed
 hodie etiam fiunt interrogatōnes. et ante liē. oē. qd̄ dic
 ut no. s. diut. cal. c. p̄nl. et post. ff. s. mē. ad. vbi cūqz eē
 si sic oclusū i cā. vt. s. de fi. instru. cū iohes. vnd p̄ deserti
 bi qz positio est breuis verboz formula mentē p̄ponētis

otmens ad veritatē eliciendā ocepta. habuit aut s̄ h̄ b̄
 ortū nō solū ex vsu hoim diu in caus̄ molito. s̄ ex atiqua
 lege. ff. dele. iij. offidi9. s̄. ex diuerso. ibi pone igitē i cres
 dito rē. ad idē. s. de liē. oē. c. vno. de elect. duduz. ij. et q̄.
 de testi. c. presentū. fiūt aut positōes vt p̄ oprofessionē adū
 sarij releuet ponēs ab onē. p̄bandi. vt h̄ et. ff. de iutiue.

si secus actū fuerit eo ipso
 irritum habeat. **S**ane
 si ad defensionē ipius litis
 aliqui quozū intererit pe
 tierint se admitti eos in il
 lo statu in q̄ ipam inuene
 rint decernimus admittē
 dos. **I**mo. quartus in
 concilio lugdunenſi.

S De confessis.
 Tatuimus vt po
 sitōes negatiuas
 que probari non

pellere. scire tñ debes qz aduocatus qui docet clientulum
 falsū respondere teneē aduersario illius dāna resartire q̄
 ob s̄ ptulit. puta ex onere. p̄bandi. vel amissione cause. l̄.
 di. sepe. s. di. miut. c. vl. ff. ad. l. acq. qui occidit. s. vl. vns
 de solēt aduocati dicē clientulis. si s̄ ofitearis cām p̄des
 nec dicūt si negaueris aiām p̄des. de simo. marhe9. in fi
 scire debes qz positōes fiūt in cā. et ad eas respondetue
 p̄ iur. cal. vel veritatis in cā p̄stitū. vnde videt qz solum
 post liē. oē. fieri habeāt cum post liē. oē. iuretur. s. e. li.
 de iur. cal. c. i. s̄ dic qz quādociqz faciēde fiūt p̄batōnes
 fieri possunt positōes siue ante liē. oē. siue post nec ob.
 qd̄ de iuramento dictum ē. s. qz iudex ponentē ante liē.
 oē. sta. faciet iurare se credere et estimare vep. eē quod
 ponit. a aduersarium quod verum respondebit possunt
 enim ante litis contestatōnem exceptiones opponi super
 quibus faciēda est p̄batio. ad cuius releuatōnem fiunt
 positōes. pone enim excipitur qz actor excommunicat9
 est qz p̄cussit clericū. et sic ab agendo repellend9 ponet
 ip̄e reus. a hoc modo pono qz p̄cussisti talem. Item qz in
 tali pte corpi9. itē qz cū gladio. itē qz in tali loco. itez qz
 tali die. itē qz talibz p̄sentibus. Itē qz turbatus ex tali cā
 p̄cussisti illū. Item qz animo iniuriadi. itē qz ille tūc erat
 clericus. item qz erat in possessione clericatus. itē qz scie/
 bas illum clericum esse. Item qz vidisti eum tonsuram et
 habitum clericalem deferentē. v̄h̄s p̄ actorē ofessatis p̄
 bata est excōicatio. alias reus hoc p̄bet mutando verba
 et dicendo intendit p̄bare rē. post liē. contesta. pone qz
 peto ab ecclesia aliquem quam contra iura tenet remoue
 ri. dicam pono ego talis iuramento meo qz talis habet a
 possidet ecclesiam sancti petri. Item qz habet et possidet
 ecclesiam sancti marci. Item qz quelibet eorum habet cu
 ram animarum. Item qz eas post concilium acquisiuit.
 hoc confessato si ecumbit reus nisi dispensatōnem vel iu/
 stam causam ostendat. et idem in similibus. Scias autem
 qd̄ positōes fieri debent super contētis in libello a ad
 ea p̄tinētibus v̄l p̄tinēt valētibus ex parte actoris ad in/
 tentōez fundandā ex pte rei ad extenuandā. iij. q. iij. c. i.

faciē
 iudic
 se no
 cam
 facie
 iudi
 du fac
 rōd
 tate
 hō
 dōne
 vel de
 h̄ iur
 scribi
 tur ve
 vel nō
 tem qz
 calum
 niare r
 cū cam
 tēnō
 rū bon
 gat pu
 possid
 libus
 p̄nt
 et an p
 ac. p̄
 p̄bari
 ture qd̄
 q. vi.
 qz p̄
 tōne de
 no. gōf
 bun deb
 nua po
 explic
 hui ota
 dione
 ecclesi
 in. sed
 h̄. sed
 petrat
 mento
 probat
 Adū
 positō
 p̄batō
 h̄i et p
 d̄. l̄
 e. l̄
 p̄m̄
 ff. d̄
 as reli
 at ad c
 n iuris
 i quis
 q. iij.
 qz p̄
 de bere
 p̄
 h̄us
 h̄bent
 h̄bat. s̄

Faci aut debent de facto rei. qz de facto alterius no cogi
t. ut respondero. ff. p suo. i. fi. et fut in scriptis offerende
iudici ut videat an sint imprudentes impossibiles captio
se negatiue. saluo eo qd hic dicitur et sic eas repellat. de B di
cam. j. c. pr. qz si admittendas viderit in actis curie scribi
faciet. de pbae. qm. s. e. li. de p. cu in multis. ff. de re
iudi. l. acta postmo
du faciat aduersariu
rindere vel de veri
tate vel de creduli
tate habita distin
ctone an de veritate
vel de calumia tantu
fit iuratus. j. ti. pr.
c. ij. et responfiones
scribi faciet sic fate
tur vel negat credit
vel no credit. cu au
tem ex iuramento de
calumia vel de ve

pnt nisi p ofessione aduer
sarij iudices admittē pos
sint si equitate suadēte vi
derint expedire.

Bonifacius octauus.
Post prestitū veri
tatis aut calumie iu-

ritate respōdet an possit dicere dubito. no. s. si iur. calū.
cū cām in. i. glo. Caueat aut ponēs a positōib9 sue in
tentōm strarijs vt si agat petitōe hereditatis vel quo
rū bonoz nō dicat se post mortē possedisse defuncti. si a
gat publiciana non ponat se emisse a vero dño. si agat vt
possidētis nō dicat aduersariū possidere. et idem in simi
libus. Est autem positōnis effect9 vt is qui ponit quod
ponit ofiteri dicat. vt. j. de iur. iur. c. vl. vbi dicam qd hoc
et an positio et responho ad eam reuocari possit.
a. Negatiuas. que ē rō qre positio de negatiua que aliē
pbari nō potest fieri nō poterat. breuis est solutio nega
tiue qdam pbari nō possunt. sup quo dic vt no. Jo. vj.
q. vl. actoz. h. s. de elec. bone. j. et accur. ff. de pbae. l.
ij. h. positio in locū pbatōnis venit. Illud ergo in posi
tōne debet admitti qd admitteret in pbatōne. et d hoc
no. gof. s. de elec. dudum. ij. Item positio negatiua p
bari debet h. negatiua nō pbatatur. vt. s. g. i. c. Item nega
tiua positio nō ponit h. remouet. et hoc siue sit negatiua
explicita. puta q nō agnouit berrā. de frig. c. i. vel non
fui citatus. de elec. bone. siue implicita vt pono q in ele
ctōne tantū. iij. canonici presentes fuerunt de cā pos. cū
ecclesia. positōnes ergo has negatiuas iuris rigor repe
lit. sed equitas eas admittit si iudici videbitur.

Non pnt. pone nego lras ad lites de mādato dñi im
petratas. vl. nego pecuniā numeratā quā pmissā istru
mento solemnī et spe future numeratōis. hec et similia
probari non possunt nisi p ofessione aduersarij.

Aduersarij. dicebant qdam doctores antiq negatiuā
positōnem admittendam in distictē. et q dicit q negatiua
pbari nō pnt. vtz est p testes. p ofessionē aut aduersarij
bñ et pbae. h. s. de temp. or. dilectus. d. eta. et qli. c. vl.

Iudices. ordinarij delegati vel arbitri. s. de pbae.
c. **P**ossunt. no. quicqd ptati iudicis. qm. ff. d. ar. l. ij.
p mittit iur. necessitati subiciē. ff. de iudi. l. qd quid. ad B
ff. de of. p. li. l. sepe. et. l. se. p que videt q optōm iudic
is relinquat peccat tamē iudex reiciēs. ex quo positio fa
cit ad causam. et equitas suadet. cum equitas scripta rigo
ri iuris pferatur. C. de iudi. placuit. de furt. et ser. co. l.
h. quis seruo. et equitatem semp hēe d3 p oculis. vt. iij.
q. iij. c. i. et. j. de rerum pmu. c. vno. ff. qui cer. lo. l. q. si
ephesi. nec sit artanda pbandi copia. r. iij. q. ij. q. q. C.
de here. l. penul. C. de pbae. l. vl. fm host. teneē. et si nō

P pstitū. si re9 ius. Admittit poterit appellari.
sus positōib9 rñde recusat. l. si contumaciē recedit ha
bebunt. p ofessatis. secus si pūsq sic iustus esset contumax
fuerat. h. tunc pcedetur otra eum tanq otra contumacez.

Tracta fuit hec deē. de extraua. aley. que incipiebat re/
tulisti. alias dilecto filio. **A**ut quo ad spūales cau
sas expomimus p et in eis em de vtrog iuraē. vt. s. de
iura. calū. c. i. g. vl. et sic est si. C. de r. sig. cum quidam.
h. **I**uramentū. no. p opione illa q h3 q solū post litem
cōē. fiant positōnes. h. dic vt dixi. s. c. pr. et respicit qd
diuiter fieri solet.

ramētū reus vl pcurator
ipius positōnibus ab adū
sario sibi factis interroga
tus iussusq a iudice respō
dere absq ratōnabili cau
sa recuset. aut nolit. seu
contumaciter se absentet

Re9. qd de acto
re vel eius pcura
toze. dicūt qdam q
cabit ab instituta a
ctōne. s. de iur. ca/
lū. c. vl. et. C. si iur.
ca. l. ij. g. q si actor
ad positōnes em re
spondeē ex vi iuras
menti et iō pena iur
rare nolentis hic lo
cum h3 qd nō credo
h. dic ut dixi. s. i. pr.

glo. q. h respicit qd diuiter accidē solet. qz actores p
bare hnt et sic positōnes facere. h. idē ecōuerso. cum acto
ris et rei sit equa aditio. h. de reg. iur. nō l3. cum similibus
h. **P**rocur. no. pcur. contumaciam post lit. et. dño no
cere. de hoc. s. ut lit. nō of. c. i. in fi.

Iustusq. a iudice per hanc lram bene videtur termia
ta illa antiqua altricatio qua queritur si iudex citat prez
vt veniat respondere positōnibus. et citata venire non
vult an positōnes habeant p ofessatis. et licet qdam di
perint q sic. puto q nō. ecce em q textus dicit. iustus a iu
dice. et ne credat ali quis q talis iustus factus p nunciuz
sufficeret. p mittit interrogatus. ille igitur licet sit iustus
p nuncium nō p iudicē. et hoc ocesso non tamen est inter
rogatus a iudice qd requirit hec ostitutō. vnde et. j. sub
mittitur. vtz. si ante q rñdere sit iustus sic dixerit sc3 ab
ipō iudice interrogatione pmissa. maiorē ergo reputant
contumaciā illius qui interrogatur a iudice. et ab eo ius
sus respondere non vult. q illius qui citatus per nunciuz
vel lras etiā hoc expressō venire non vult.

Ratōnabili cā. puta si positio supflua esset. vel imp/
tinentes que pbata nō releuaret. C. de pbae. ad pbat
onē. r. r. q. vl. iudicantē. ibi ad rei veritates. i. s. de of.
archid. vt nostrum. vel obscura. iij. di. erit. de spon. d mu
liere. C. de transac. vt rñsum vel gnalis. ff. del. ij. ticia.
i. r. h. Item si sit de facto alieno. vt dixi. s. c. pr. Item si
sit captiosā. puta que detegat piuriū rñdentis nō est ad/
mittenda. puta pater ouentus iurauit ml esse in peculio
tutus est igit exceptōne iuri furadi a pte delati. h. pro re
bus postea questis. postea in positōe dicunt aliq res fu
isse in peculio tpe quo iurauit p hāc detegeē piuriū ei9
vnde respondē nō cogit. ff. d. iureiur. l. duobus. g. si nulli
em iniciendus est laqus. r. r. q. i. de viduis. Item si sit
multiplex. vt pono q possides talē eccliam ad tale mona
steriū pntentē. vel pono q ticus filius. p. d3 mibi. p. vel
hns similia. possit em altez esse vtz altez falsū. et iō
petetur explicari vel ipse idem explicet dicendo vt rumq
falsū. vel h. vtz hoc falsū. vel poterit simplr positōz ne
gare. etiā si altez vtz sit. ff. de rebus du. h. is qui ducē
ta. g. vtrū. ij. q. ij. puta. ij. di. si ad sacras. vnde videt q
ad multiplicē positōnem bene respondē teneat cum ha
beat supdicta remedia ad hoc opti. j. ti. pro. p. sentū. Cō
sueuerunt autem aduocati dicere. pono hoc. et si non cre
dis coniunctim pono disunctim. ad quā tamē respondē nō
compellitur per iura supradicta. non enim ponit ut debz
Item si positio sit iur vt pone q impubes potest condes
re testamentum. vel hns filia. et ad hoc nō compellitur.

